

BEETHOVEN ȘI SPIRITUL CRĂCIUNULUI

Autor: Ioana-Macrina Cotos-Jinga | 24 decembrie 2023

Un articol de Paul Krause pentru The Imaginative Conservative

Articol original: Beethoven and The Spirit of Christmas

De fiecare dată când ascult muzica lui Beethoven, spiritul Crăciunul îmi pătrunde în inimă. Pentru că Beethoven este legat de romantism, de dragoste, Beethoven este legat de Hristos. În timpul sărbătorilor, creștinilor de peste tot le este amintit despre marea dovadă a Dragostei care s-a întrupat. Beethoven ne îndreaptă mereu privirile spre această realitate.

Ludwig van Beethoven s-a născut în decembrie 1770, probabil pe 16 decembrie, pentru că a fost botezat în 17 decembrie și, la timpul respectiv, în Biserica Catolică, exista practica de a boteza copii în 24 ore de la naștere. Beethoven este văzut ca unul dintre cei mai buni compozitori de muzică clasică; munca lui este instantaneu recognoscibilă și totodată recunoscută la scară largă. Am devenit familiar cu Beethoven la o vârstă fragedă prin intermediul mamei mele, care ocazional îi cânta compozițiile la pian, în special *Sonata Lunii*. Apoi, l-am reîntâlnit uitându-mă la filmul *The Longest Day*, care a folosit primele patru măsuri ale *Simfoniei a cincea*; acestea au rezonat puternic în urechile mele de băiețel.

În călătoria mea de apreciere a muzicii, am parcurs un drum lung și încurcat, chiar turbulent. Am cântat în cor în timpul liceului și câteodată cânt la parohia locală, ca

dascăl. Dar cu siguranță nu compun nimic și nici nu cânt la vreun instrument. Acum ceva timp, scotocind prin lucruri vechi, am găsit iPod-ul pe care îl aveam în liceu. Șocat că încă funcționează, l-am pornit, doar ca să fiu dezgustat de ceea ce obișnuim să ascult. (Dar nu despre asta aș vrea să vorbesc).

În studenție, când învățam și scriam, ascultam adesea în fundal muzică instrumentală liniștitoare. Când eram la Yale, studiind teologia și Biblia, am început să merg la parohia Sfânta Maria, biserica unde Organizația *The Knights of Columbus* a fost fondată, pentru că acolo cânta corul școlii, care avea un organist, iar răspunsurile psalmice de la slujbă se cântau în latină. În aceeași perioadă, am început să mă afund și mai adânc în compozițiile muzicale ale lui Sir Roger Scruton, pe care am început să îl citesc și a cărui muzică o ascultam. Acestea m-au convins să mă aventurez în Anglia pentru a studia cu el chiar înainte de moartea acestuia, cu grandioasa iluzie de a scrie o lucrare despre Schubert, de care mă atașasem.

Acum că mă uit în trecut, drumul încurcat pe care l-am parcurs ca să reușesc să apreciez muzica a început fără îndoială cu Beethoven. Pot să îmi amintesc în mod limpede melodiile relaxante și frumoase ale lui Beethoven cântate pe pianul nostru modest și relativ dezacordat. Chiar și așa, puținele piese compuse de Beethoven din partiturile de pian pe care le aveam emanau liniște.

Creștinismul, în special catolicismul, a susținut de mult timp ideea conform căreia frumusețea este unul dintre modurile prin care te poți apropia de Dumnezeu. De vreme ce Dumnezeu este dragoste, frumusețea este un drum către dragoste. Și noi, cu siguranță, ajungem să iubim frumusețea atunci când este cu adevărat frumoasă. Pe parcursul vieții sale, Beethoven a fost susținut de oficialii bisericii, mai ales de Arhiducele Rudolf de Austria, care a fost mai târziu Cardinal-Archiepiscop de Olomuc. Cei doi au avut o prietenie lungă, datând încă din copilăria lui Rudolf, când Beethoven îi era profesor de pian. Crescând, Rudolf i-a întors favorul lui Beethoven, prin sponsorizarea muncii sale. (Ca nu cumva să uităm, până acum nu mult timp, compozitorii, muzicienii și artiștii trebuiau să își găsească sponsori pentru a putea să își realizeze munca).

Este, cred, providențial că Beethoven s-a născut în perioada de dinaintea sărbătorilor de iarnă. Pentru creștini, aceasta este o perioadă remarcabilă din an, pentru că se sărbătorește cel mai uluitor eveniment din istoria omenirii: venirea lui Dumnezeu pe pământ, pentru a se alătura oamenilor, pentru a-i iubi și pentru a suferi cu noi. (De asemenea, Crăciunul este o sărbătoare care ne amintește de a doua venire a lui Hristos). Desigur, filosofii păgâni consideră că această noțiune este ridicolă. Nu numai că ideea întrupării încalcă principiul unui divin impasibil, ci este de asemenea ofensiv să sugerezi că marele zeu al teoriei filosofice s-ar coborî atât de jos încât să fie supus coruperii trupului și destrăbălăteii game de emoții umane. Evreii și mai târziu musulmanii au considerat că noțiunea unui Dumnezeu care locuiește pe pământ în trup de om este

respingătoare și contrară naturii lui Dumnezeu.

Critica ce îi este adusă creștinismului cu privire la întrupare trasează diferența dintre creștinism și alte teologii, aceasta închegându-se în problema iubirii. Întruparea, desigur, este unul dintre cele mai înalte momente ale Cristologiei și ale teologiei pentru că este momentul în care Dragostea însăși a intrat în Cosmos și a stat cu noi, oamenii, pentru a ne arăta calea dragostei, a blândeții și a iertării. Venirea lui Dumnezeu pe pământ prin întrupare, pentru a lua forma unui sclav și pentru a se smeri până la moarte – așa cum Sfântul Pavel spune – este o idee scandaloaasă. Este scandaloaasă pentru că ne arată întinderea nemărginită a dragostei lui Dumnezeu pentru noi.

Beethoven, cel puțin mie, îmi indică o conduită de dragoste pentru că, ascultând Beethoven, gândul mă duce mereu la mama, la familia mea și la amintirile pe care le-am acumulat crescând înconjurat de o familie care expira dragoste și cerea dragoste și excelență în fiecare lucru, aspecte pe care le prețuiesc chiar și acum. În familia mea, întotdeauna ni s-a cerut nici mai mult nici mai puțin decât ceea ce este mai bun din noi, iar acest lucru este dragostea.

Acum, este la modă pentru cei secularizați, care au pus monopol pe cultură, să acuze cultura tradițională de supremație albă. Atât de mulți specialiști în Beethoven care sunt secularizați încearcă să despartă spiritul catolicismului de munca sa. Cât de trist! Realitatea este că inima și mintea lui Beethoven au fost mișcate de creștinism Astfel, dezbrăcând creațiile lui Beethoven de spiritul de iubire și bucurie al creștinismului, ei sărăcesc natura muncii compozitorului.

Oda bucuriei încorporată în *Simfonia a noua* a lui Beethoven a fost scrisă de filelenistul și romanticul Friedrich Schiller. Chiar și așa, ceea ce dă viață *Odei bucuriei* este întrepătrunderea dintre păgânismul elizian al filelenismului german și spiritul creștin al bucuriei miraculoase. Astfel, compoziția înglobează în ea spiritul universal creștin, pentru frumusețea și direcția către Rai, arătându-ne lucrurile uimitoare pe care le vom întâlni în acolo.

Bucuria și solidaritatea care reies din *Simfonia a noua* a lui Beethoven sunt datorate catolicismului compozitorului și nu filelenismului lui Schiller. Până la urmă, Beethoven revizuieste incipitul simfoniei pentru a sublinia importanța bucuriei în solidaritate – și bucuria este cu adevărat și în mod unic un atribut al creștinismului, pe când plăcerea este cu adevărat și în mod unic un atribut grecesc; bucuria este indiferentă filosofiei grecești și o piatră de poticnire pentru eleni. Aceia care doresc să sacrifice suflul transcendental al muzicii, în special al compozițiilor lui Beethoven, fac acest lucru în mod precis, pentru că doresc să îi purifice pe Beethoven și piesele sale de catolicism.

Beethoven a fost înconjurat de catolicism pe tot parcursul vieții sale. A fost botezat într-o una, sfântă, catolică și apostolică credință. Mama sa, cu siguranță, era credincioasă.

Beethoven era înconjurat de servitori ai cultelor, care l-au ajutat în perioada în care a devenit surd și l-au sponsorizat în mod generos atât pe el, cât și lucrările sale. Membrii clerului au simțit magnetismul divinității în Beethoven, iar compozitorul a exprimat în lucrările și dedicațiile sale dragostea pe care le-o purta.

Lucrări precum *Hristos pe Muntele Măslinilor*, *Mesa în Do major* și *Missa solemnis* demonstrează spiritul catolicismului lui Beethoven. Mișcările muzicale și versurile compozițiilor catolice și religioase ale lui Beethoven ne revelează un om care a crezut în agonia și suferința lui Hristos (ca în *Hristos pe Muntele Măslinilor*), în moartea Sa, în Înviere, speranța pe care aceasta ne-o dă (ca în *Mesa în Do major*) și în dragostea pentru Preacurata (prin invocarea acesteia în *Missa Solemnis*). De menționat este că operele de mai sus nu trebuie să fie excluse din discuție din cauza raționamentului conform căruia Beethoven doar încerca prin acestea să îi mulțumească pe binefăcătorii săi și implicit și pe societatea Austro-Germană, cum devenise la modă în ultimul secol în care Beethoven a trăit.

Chiar și în cele mai faimoase lucrări non-religioase ale lui Beethoven putem observa urme ale unei spiritualități foarte profunde. *Fidelio*, singura operă compusă de Beethoven, include faimosul *Cor al prizonierilor*. Ateștii, deiștii și alți necreștini ai vremii nu aveau îngrijorări cu privire la „cei din urmă” așa cum aveau creștinii. Aspirația spre libertate și demnitate nu este colorată de banalele teorii ale iluminiștilor, ci de realitatea teologică profundă a *imago dei*. Să nu uităm de cuvintele care acompaniază acest cântec emoționant al prizonierilor: „Oh, ce bucurie, să fii în aerul liber... cu toții vom avea credință în ajutorul lui Dumnezeu! Speranța șoptește ușor în urechi!”. Corul, auzit de cei care au urechi de auzit, vor recunoaște imediat aluziile biblice care îndeamnă prizonierii să cânte. Numai cel care este surd în mod voit nu poate detecta spiritul creștinismului în creația lui Beethoven. Beethoven poate a fost surd, dar a auzit întotdeauna vocea lui Dumnezeu.

Mai mult, chiar scrisorile lui Beethoven și mărturiile sale sunt dovezi în favoarea conștiinței religioase și spirituale a compozitorului. În timp ce, comparativ cu Bach sau Mozart, acesta poate că a fost reticent privind viziunile sale religioase, din scrisorile lui Beethoven și în scrierile acestuia reiese într-adevăr o simțire religioasă. Creația sa, *Heiligenstadt Testament*, este plină de cele mai profunde sensibilități catolice: „Măreț Dumnezeu, te uiți în jos înspre sufletul meu și în inima mea și tu știi că este plină de iubire pentru umanitate și de dorința de a face bine”. Într-o scrisoare adresată lui Rudolf, Beethoven scrie atât de frumos: „nu există nimic mai înălțător decât să te apropii de Dumnezeu”. Acestea nu sunt cuvintele unui șarlatan cu două fețe, asemenea lui Ianus, ci ale unui catolic sincer care trăia în credință.

De asemenea, frumusețea creației lui Beethoven ne lasă să vedem dincolo de omul cunoscut drept Beethoven. Drumul spre frumos este o autostradă către Dumnezeu și nu

există nimic mai frumos, așa cum Părinții Bisericii scriau adesea, decât Dumnezeu venind în chip de bebeluș, apoi de om, pentru a ne salva. Pentru că opera lui Beethoven poate fi – și este – o autostradă spre Dumnezeu, inamicii lui Dumnezeu încearcă cu duritate să distrugă această cale în orice mod posibil.

Dacă frumusețea va salva lumea, atunci și dragostea va salva lumea. Pentru că, în frumos, găsim dragoste. În găsirea frumuseții și a iubirii care o guvernează, suntem întotdeauna direcționați spre Hristos, care a venit în viețile noastre și ne-a învățat cum să iubim. Sfântul Augustin spunea că noi adesea încercăm mai întâi să îl cunoaștem pe Dumnezeu (care este Dragoste) prin dragostea față de ceilalți și prin dragostea pe care ne-o arată cei din jur.

De fiecare dată când ascult muzică de Beethoven, spiritul Crăciunului îmi pătrunde în inimă. Pentru că Beethoven este legat de romantism, de dragoste, Beethoven este legat de Hristos. În perioada sărbătorilor de iarnă, creștinilor de peste tot le este amintit despre marea dovadă a Dragostei care s-a întrupat. Beethoven ne îndreaptă mereu privirile spre această realitate și (mie) îmi aduce aminte mereu de dragostea care mi-a fost dată de-a lungul vieții. Auzind muzica lui, spiritul profund de solidaritate, bucurie și frumos care emană din sufletul său catolic, îmi amintesc nu doar de lucrurile uimitoare pe care le vom întâlni în Rai, dar și de dragostea pe care o mamă a avut-o (și încă o mai are) pentru fiul ei.

Articol tradus cu acordul publicației The Imaginative Conservative.

Imagine: Wikimedia Commons